koos teiste sealsete eesti merimeestega (kapt. A. Kuldner'i ja kapt. A. Jürgenson'iga, tüürimees K. Flink'iga jt.) neilt saadud rahaliste toetuste abil kui ka agara kaastööga saatkonna tegevust Inglismaal.

„Vaba Maa" 1932, nr. 40 (A. Piip); „Laevandus ja Kalandus" 1932, nr. 1/2 (A. Kuldner); ülempreester P. Saar'elt (Häädemeestes) saadud andmed. *A. P-p; T.*

*LARKA, Andres, Vabadussõja tegelane ja nn. vabadussõjalaste (vapside) liikumise juhte, möldri poeg. Siirdunud 1925. a. alguses erru, viibis ta terviseparandusel Šveitsis ja on paranemise järel elanud peamiselt Harjumaal Saue v. Voore asunduses ja Jõgisoo asunduses rendile võetud vesiveskikohal. Ta astus 1928 Tallinna Eesti Vabadussõjalaste Liidu (asutatud 1926) liikmeks ja hakkas teotsema Vabadussõjast osavõtnute organiseerimise alal. L. valiti Eesti Vabadussõjalaste Liitude 1. kongressil jaan-s 1930 Eesti Vabadussõjalaste Keskliidu (asutatud 1929) juhatuse esimeheks, mis kohal ta püsis kuni kaitseseisukorra kehtimapanekuni ning Vabadussõjalaste Keskliidu ja sellesse kuulunud liitude sulgemiseni J. Tõnisson'i (vt. ka *Suppl.)* valitsuse ajal aug-s 1933. L. lõi kaasa kõigile keskliidu aktsioonidele, mille tegelikuks juhiks oli õieti keskliidu juhatuse abiesimees A. Sirk (vt. *Suppl.*). Alates vabadussõjalaste liitude 2. kongressist (märtsis 1931) ja eriti 3. kongressist (märtsis 1932) rajati keskliidu tegevus laiemale alusele; see tegevus omandas nüüd täielikult poliitilise iseloomu. Nii võttis L. osa Riigikogu poolt demokraatlikel aluseil väljatöötatud Põhiseaduse muutmise eelnõude ja erakondade vastasest propagandast seoses rahvahääletustega, mis korraldati K. Eenpalu (vt. *Suppl.*) valitsuse ajal aug-s 1932 ja J. Tõnisson'i valitsuse ajal juunis 1933. Samuti oli L. Eesti Vabadussõjalaste Keskliidu poolt koostatud, juhiprintsiibi elemente sisaldava Põhiseaduse kava väljatöötajaid. See kava, milles ms. riigivanemal olid ette nähtud erakordselt suured võimupiirid, esitati Riigikogule nov-s 1932 ja võeti okt-s 1933 rahvahääletusel suure enamusega vastu. Pärast kaitseseisukorra kaotamist s. a. okt-s L. teotses A. Sirk'i kõrval vapside liikumise reorganiseerimisel ja laiendamisel. Ta valiti dets-s 1933 vahepeal loodud uue organisatsiooni, Eesti Vabadussõjalaste Liidu keskjuhatuse kui ka nõukogu esimeheks, ühtlasi liidu auliikmeks. L. oli kaastegev 1934. a. jaan-s peetud omavalitsuste valimisel, mis eeskätt suuremais linnades tõi vapsidele enamuse. Seejärel kandideeris ta 1933. a. Põhiseaduse (mis hakkas kehtima 24. jaan-l 1934) alusel riigivanema (s. o. sisuliselt presidendi) kohale. Mõne aasta jooksul oli parlamentarismivastaste tendentside levimise ja majanduskriisi olustikus mõnesajamehelisest keskliidust, mille tegevus alguses oli piirdunud peamiselt aineliste küsimustega, kasvanud kehtiva valitsemiskorra suhtes rahulolematu massiliikumine. Selle kulmineerimise ajal tekkis riigivanemakandidaatide vahelises valimisvõitluses vapside juhtide poolt tarvitusele võetud kuni äärmuslikkuseni teravate ja hoolimatute vahendite ning surveavaldustegi tagajärjel pinge, mis ähvardas kodurahu ja riiklikku julgeolekut. Hädaohu kõrvaldamiseks likvideeriti vapside organisatsioon K. Päts'i (vt. ka *Suppl.*) valitsuse poolt 12. märtsil 1934. a. teostatud pöördega ning liikumine summutati. L. vangistati ja teda kui liikumise üht peategelast karistati sõjaringkonnakohtu poolt juunis 1935 üheaastase vangistusega tingimisi. A. Sirk'i poolt Soomest juhitud 1935. a. 8. dets-i vapside hulljulge riigipöördekavatsuse paljastamisel 7.—8. dets-i ööl vangistati L. Tallinnas Kadaka teel ühes A. Seiman'i, E. Kubbo, V. Puskar'i (vt. neid ka *Suppl.*) jt. ning ta mõisteti mais 1936 15 a-ks sunnitööle. L. karistust vähendati armuandmise teel ja ta vabastati vanglast dets-s 1937.

Eesti Vabadusristi Kavalerid (1935); „Sõdur" 1929, nr. 9/10; Pvl. 1929, nr. 64; „Kaja" 1929, nr. 55; Post. 1929, nr. 64; brošüür: Kindral A. Larka. Põhiseaduse lahingu juht (1934); „Võitlus" 1934, nr. 28; Pvl. 1934, nr. 61, 64; Eesti Vabadussõda 1918—1920 I (1937), lk. 43, 81, 85, 104, 157, 159, 188 jj. jm. saadud andmed. *T.*

* **LATTIK, Jaan,** kirjanik ja poliitikategelane, oli dets-st 1925 dets-ni 1927 haridusminister J. Teemant'i kabinetis ja dets-st 1928 veebr-ni 1931 välisminister A. Rei ja O. Strandman'i (vt. neid ka *Suppl.*) kabinetis. L-u haridusministriks oleku ajal püüti vähendada kulusid üldise keskhariduse alal, hakati

Eesti biograafilise leksikoni tÃƒÂ¤ienduskÃƒÂ¶ide, 1940, lk. 166